

Marttajärjestön menestyksen avaimet – Muutosprosessi 2023-24

Muutossuunnitelma – Syksy 2024

Juha Heikkala, fasilitaattori

Marianne Heikkilä, pääsihteeri

2024

Muutosprosessin lähtökohdat

Kenelle:

Niille, jotka hyötyvät arjen hallinnan taidoista – Hyvä ja kestävä arki kuuluu kaikille!

Marttailun ydin on martat, neuvonnan ydin on asiakkaat ja valitut kohderyhmät

Mitä:

Marttojen toiminnalla on mahdollisuuksia, mutta näitä mahdollisuuksia ei pystytä täysin hyödyntämään nykyisellä järjestökoneistolla – Siksi tarvitaan muutoksia rakenteissa ja toimintatavoissa, johtamisessa ja ketjuohjauksessa

Miksi:

Muutos ei ole itsetarkoitus – Tahdomme, että marttajärjestö on elinvoimainen tulevaisuudessa, sen toimintaedellytykset paranevat ja toiminnalla on vahvistuvaa yhteiskunnallista vaikuttavuutta

Kestävät valinnat

MARTAT TEKEVÄT
ARJEN TEKOJA
HUOMISTA VARTEN

Yhdessä tekemisen ilo

MARTAT KOHTAAVAT
JA MAHDOLLISTAVAT
KOHTAAMISIA.

Avoimuus

MARTOILLE
KAIKKI OVAT
YHDENVERTAISIA

PÄÄMÄÄRÄ

Hyvä arki kuuluu kaikille

PERUSTEHTÄVÄ *Martat edistää kotien ja perheiden toimivaa ja kestäväää arkea.*

Marttajärjestön strategia

Lupaus:
Martat kohtaavat ja mahdollistavat kohtaamisia

Hyvästä arjesta parempi maailma

Kohtaamiset mahdollistavat ja tukevat toimintaa ilmaston rajojen ja kohtuullisuuden puolesta. Martat tekevät hyvää minulle, meille, lähiyhteisöllemme ja maailmalle.

Martat

Strateginen tavoite:
Olemme johtava yhdenvertaisen arjen edistäjä

STRATEGIA:

- Tuemme tehokkaalla neuvonnalla ja palvelutoiminnalla niitä, jotka erityisesti tarvitsevat tukea ja vähennämme yhteiskunnan eriarvoistumista.

Martat

Lupaus:
Martoille kaikki ovat yhdenvertaisia

Hyvästä arjesta parempi maailma

Voimaannutamme ja tuemme kaikkia elämään hyvää arkea. Edistämme tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Martat

Strateginen tavoite:
Marttailu kuuluu kaikille.

STRATEGIA:

- Edistämme tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.
- Mahdollistamme toimijuuden, yhdessä tekemisen ja yhteisöllisyyden kaikille iästä, sukupuolesta ja muusta taustasta riippumatta.
- Meille ihmiset ovat toimijoita, eivät vain toiminnan kohteita. Vahvistamme yhdenvertaisuutta toiminnassamme ja näytämme sen viestinnässämme.

Martat

Päämäärä: Hyvä arki kuuluu kaikille.

Perustehtävä: Martat edistää kotien ja perheiden toimivaa ja kestävä arkea.

Martat on kotitalousneuvontajärjestö

- Edistämme kotien ja perheiden toimivaa ja kestävä arkea.
- Toiminnassamme löytää ja oppii yhdessä tekemällä ne arjen tiedot ja taidot, jotka tekevät omasta elämästä rikkaampaa.
- Arjen sujuminen antaa voimia toteuttaa niitä asioita, jotka ovat itselle elämässä tärkeitä.
- Marttatoiminta vahvistaa tulevaisuustaitoja ja jatkuvaa oppimista.
- Martoissa tahto osata itse muuttuu toiminnaksi.

Martat

Päämäärä: Hyvä arki kuuluu kaikille.

Perustehtävä: Martat edistää kotien ja perheiden toimivaa ja kestävä arkea.

Arvot

Yhdessä tekemisen ilo

Kestävät valinnat

Avoimuus

Lupaukset

Martat tekevät arjen tekoja huomista varten

Martat kohtaavat ja mahdollistavat kohtaamisia

Martoille kaikki ovat yhdenvertaisia

Lupaus: Martat tekevät arjen tekoja huomista varten

Huominen arki rakentuu tämän päivän teoista. Tiedostamme maapallon rajat ja kohtuullisen kulutuksen välttämättömyyden. Toiminnassamme korostuvat käytännölliset ja vaikuttavat ratkaisut. Martat ovat muutoksen tekijöitä.

Martat

Hyvästä arjesta parempi maailma

Strateginen tavoite: Martat ovat hiilineutraalin kodin, ruoan ja kestävä kulutuksen osaaja. Vuonna 2035 asuminen Suomessa on hiilineutraalia.

STRATEGIA:

- Tietämme ja taitojamme käytetään ja kysytään. Vahvistamme osaamistamme rekrytoiminnalla ja koulutustarpeilla sekä tiedon jakamisella.
- Hiilineutraali koti pitää sisällään konkreettisia ja vaikuttavia ratkaisuja resurssivisauteen, energian säästämiseen, ruokaan, lämmitykseen, kierrätykseen, korjaamiseen ja jätteenkäsittelyyn sekä uuden teknologian käyttämiseen.
- Jokainen martta toimii kestävä kulutuksen käytännön ratkaisujen lähtökohdaksi ja saamme ihmiset muuttamaan arjen valintojaan.
- Marttojen oma toiminta on kestävä ja resurssivisaata kaikilla toiminnan tasoilla.

Martat

Strateginen tavoite: Martat antavat valmiuksia varautua yhteiskunnan häiriötilanteisiin ja sään ääri-ilmiöihin. Martat on toimija osana kokonaisturvallisuutta.

STRATEGIA:

- Martat vahvistavat rooliaan osana kokonaisturvallisuutta ja osaamistaan arjen taidoissa sekä varautumisessa häiriö- ja poikkeustilanteisiin.
- Martat jakavat tietoa ja kouluttavat varautumisesta ja kotivarasta.

Martat

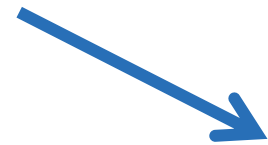

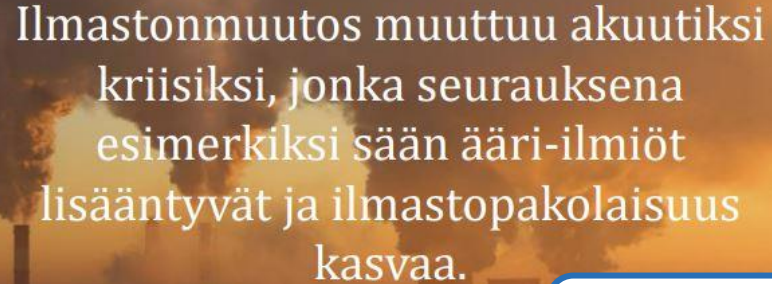
Tästä on kysymys

Tahtotila: mikä polku valitaan?

- A. **Tavoitellaan kasvua** toiminnan ja talouden volyymeissa, tehdään riittävän suuret muutokset (panostukset) tämän tavoitteen saavuttamiseksi
- B. **Pyritään pitämään** toiminnan ja talouden volyymit **nykytasolla**, tehdään välttämättömät muutokset (panostukset) tämän tavoitteen saavuttamiseksi
- C. **Hyväksytään** toiminnan asteittainen **hiipuminen**, ei tehdä muutoksia (panostuksia)

*Kysymys on siitä, halutaanko kehittyä
”musiikkiopistosta sinfoniaorkesteriksi”*

Ilmastonmuutos muuttuu akuutiksi kriisiksi, jonka seurauksena esimerkiksi sään ääri-ilmiöt lisääntyvät ja ilmastopakolaisuus kasvaa.

Demokratia, kansalaisyhteiskunta ja yhteisöllisyys muuttuu. Perinteiset vaikuttamistavat ja yhdessä tekemisen muodot eivät ole enää itsestään selviä.

- A. **Tavoitellaan kasvua** toiminnan ja talouden volyymeissa, tehdään riittävän suuret panostukset tämän tavoitteen saavuttamiseksi
- B. **Pyritään pitämään** toiminnan ja talouden volyymit **nykytasolla**, tehdään välttämättömät panostukset tämän tavoitteen saavuttamiseksi
- C. **Hyväksytään** toiminnan asteittainen **hiipuminen**, ei tehdä muutoksia (panostuksia)

Väestö ikääntyy ja maahanmuutto kasvaa. Suomi moninaistuu ja kaupungistuu. Väestö vähenee noin kahdessa kolmesta kunnasta.

Digitalisaatio ja uudet teknologiat muovaavat tapojamme olla yhteydessä.

Tulevaisuuskuva: tätä tavoittelemme

STRATEGIA

- Järjestön strategia on kunnianhimoinen: se kertoo siitä minkälaista maailmaa ollaan tavoittelemassa (visio/arvot)
- Tarvitaan julkilausuttu linkki sen käytännön toteutukseen eli tarvittaviin muutoksiin

POLUT

- Toiminnan ja talouden volyymien kasvu
- Toiminnan ja talouden volyymien pitäminen ennallaan
- Toiminnan ja talouden volyymien asteittainen hiipuminen

TULEVAISUUSKUVA

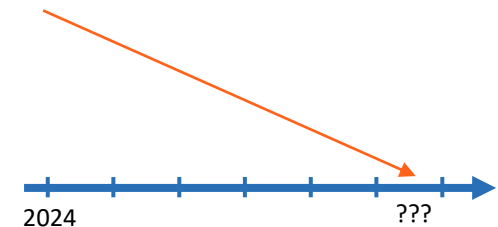
- Marttailu on elinvoimaista tulevaisuudessa, toimintaedellytykset paranevat ja toiminnalla on yhteiskunnallista vaikuttavuutta
 - Marttailun vetovoima vahvistuu, martaksi tuleminen on helppoa, marttana toimiminen on mukavaa
 - Ammatilliselle neuvonnalle on kysyntää ja rahoitusta
 - Marttajärjestö ovat haluttu ja vastuullinen yhteistyökumppani
 - Marttajärjestön toimintaedellytykset vahvistuvat: riittävä toiminnan volyymi, riittävät taloudelliset resurssit, laadukas ja luotettava toiminta, tarkoituksenmukaiset rakenteet, toimiva ketjuohjaus

TILANNEKUVA

- Kirkas identiteetti
- Toiminnan sisällölliset kivijalat
- Resurssit, järjestö rakenne, ketjuohjaus
- Tarve ja kysyntä

HAASTEET

- Jäsenmäärät laskevat
- Menot ovat suuremmat kuin tulot
- Rahoituksessa epävarmuuksia
- Toiminnan volyymi laskee
- Tekijöiden jaksaminen loppuu
- Osaava työvoima pullonkaulana

Tilannekuva: missä olemme nyt

IDENTITEETTI JA TOIMINNAN SISÄLLÖT

- Marttajärjestön identiteetti on kirkas: kotitalousneuvontaa antava järjestö, joka vahvistaa arjen hallintaa ja taitoja
- Toiminnan sisällölliset kivijalat ovat olemassa: ammatillinen neuvonta, järjestö/yhdistystoiminta (vapaaehtoiset) ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen

JÄRJESTÖORGANISAATIO

- Resurssien osalta toiminta ei ole kestäväällä pohjalla, sillä menot ovat suuremmat kuin tulot, pääomia syödään
- Järjestörakenteissa on tiivistämisen ja yhdenmukaistamisen varaa
- Ketjuohjauksessa on rakenteellisia puutteita, yhteys liiton ja piirien välillä ei toimi optimaalisesti

Tilannekuva: missä olemme nyt

MAHDOLLISUUDET JA MARKKINAT

- Neuvonnalle on tarvetta ja kysyntää!
 - Tarve: uusavuttomuus lisääntyy, erityisryhmien määrä kasvaa
 - Kysyntä: erityisesti ruokakursseille on kysyntää
- Yhdistystoiminta (vapaaehtoiset) on toiminnan selkärankaa
 - Järjestön jäsenmäärä on ollut laskussa pitkällä aikavälillä
 - Yhdistys- ja vapaaehtoistoiminnassa on haasteita
- Iltapäivätoiminnan toteutus vaihtelee merkittävästi kunnittain ja kaupungeittain, yleisesti ottaen siinä ei ole kasvu-/resurssipotentialia
- Tuetussa työllistämässä tai tukityöllistämässä ei yleisesti ottaen näytä olevan merkittävää kasvu-/resurssipotentialia
- Kotiaputoiminnassa on alueellista kysyntää ja potentialia
- Piirikohtaiset ratkaisut (kahvilat, mehuasemat, jätehuolto jne.)

Tulevaisuuskuva: valintavaihtoehtoja

SISÄLLÖT

Ammatillinen neuvonta

- Piirien toteuttamat lähikurssit ovat edelleen toiminnan keskeinen kivijalka
- Linjaukset, aineistot ja koulutukset keskitetyksi liitosta, yhteistyössä piirien kanssa
- **Panostetaan verkkokursseihin:** edellyttää vastaavaa resurssointia ja osaamista, kehitystyö ja toteutus keskitetyksi liitosta tai jostain piiristä tai joistain piireistä
- **Lisätään liiketoimintaperustaista (katteellista) tarjontaa yrityksille ja yksityisille tahoille:** edellyttää vastaavaa resurssointia ja osaamista (myynti, markkinointi)

Järjestötoiminta (yhdistys/vapaaehtoistoiminta)

- Linjaukset, aineistot ja koulutukset tehdään edelleen keskitetyksi liitosta, yhteistyössä piirien kanssa
- **Tarjotaan edelleen tietyt konseptit** (toiminnan suunnittelu, pj-koulutukset, toimintaryhmät, menestyksen avaimet itsearviointi; vahvistetaan hallituksen jäsenten hyödyntämistä yhdistyskummeina jne) **piireille / yhdistyksille**
- Tarve yhdistystoiminnan tukemiselle on ilmeinen

Yhteiskunnallinen vaikuttaminen

- Liitto tekee edelleen valtakunnallista vaikuttamista
- Piirit tekevät alueellista vaikuttamista resurssiensa puitteissa, mikä toteutuu käytännössä verkostojen ja kumppanuuksien sekä viestinnän kautta

Tulevaisuuskuva: valintavaihtoehtoja

RESURSSIT

Talous (eurot)

- Talouden kivijalkoina ovat kurssitoiminnan tuotot, valtionavustus, muut avustukset, jäsenmaksutuotot sekä liiketoiminnan ja sijoitustoiminnan tuotot
- Laaja-alaisesti rahoitusmahdollisuuksia tunnistava ja seuraava **rahoituskoordinaattori (hankekoordinaattori) on tarpeen**, harkittavaksi piirien osaajien hyödyntäminen tässä
- **Liiketoimintaosaaja on tarpeen** sikäli kuin liiketoimintaperustaista tarjontaa lisätään, harkittavaksi piirien osaajien hyödyntäminen tässä

Ihmiset (työvoima, henkilöstö, osaaminen)

- Osaavan henkilöstön **houkutteleminen ja heistä kiinni pitäminen** kriittistä!

Piiriorganisaation kriittinen massa

- Kehittämistä on vähän kun toimenkuvat ovat ”nalkissa”, osa piireistä on haavoittuvia, ahdingossa resurssit toivotaan ”jostain muualta” (liitosta)
- Tarvitaan **riittävän suuri organisaatio**, jotta toiminnanjohtajalla jäisi kehittämistyöhön ja verkostojen luomiseen tilaa ja aikaa

Verkostot ja kumppanuudet

- **Panostetaan strategisiin kumppanuuksiin ja sitä kautta tilaisuuksien luomiseen**

Yhteinen brändi, mielikuva Marttoista

- Marttojen toiminta koetaan **laadukkaaksi ja luotettavaksi** – Tästä pidetään kiinni!
- Taklataan vahvemalla viestinnällä kumppaneiden oletus ilmaisesta tekemisestä

Tulevaisuuskuva: valintavaihtoehtoja

JÄRJESTÖRAKENTEET (keskittäminen, yhdenmukaistaminen)

Yhdistykset

- Pienempiä ja toimimattomia **yhdistyksiä kannustetaan yhdistymisiin ja toimintaryhmien perustamiseen**
- Muodostetaan ”sisäänheittoyhdistyksiä” liittoon tai piireihin, tällä vahvistetaan Martaksi tulemisen polkua

Piirit

- **Alueellista yhteistyötä syvennetään ja vakiinnutetaan:** Pohjoinen, Itäinen, Läntinen alueellinen ryhmittymä (vertaissparraus, kehittämistyö, hankekoordinaatio ym.)
- Jo toteutuneiden tai toteutumassa olevien yhdistymisten lisäksi on **harkittava muitakin piirien yhdistymisiä** (keskitetympi johtaminen ja hallinto) – Alueellinen kattavuus säilytetään (toimipisteet)
- Piirien **taloushallintoa yhdenmukaistetaan** pitkällä aikavälillä

Liitto

- Liiton **henkilöstön toimenkuvat kuvataan selkeästi** ja niistä **viestitään** piireihin
- Liiton toimihenkilöt **vahvistavat yhteyttä piireihin** (”jalkautuva läsnäolo”)

Koko järjestö

- Ks. tarkemmin jäljempänä

Tulevaisuuskuva: valintavaihtoehtoja

JOHTAMINEN JA KETJUOHJAUS

Strateginen johtaminen

- Liiton ja piirien **hallitukseen rekrytoidaan suunnitelmallisesti eri alojen ammattilaisia**, pohjana suunnitelma tarvittavista kompetensseista
- Tulevat piirien toiminnanjohtajien rekrytoinnit on merkittävä mahdollisuus vahvistaa piirien osaamista

Operatiivinen johtaminen

- Piirien toiminnanjohtajien toimenkuvaan on raivattava **tilaa strategiselle johtamiselle** (vrt. kriittinen massa): verkostot ja kumppanuudet, taloudelliset resurssit ja osaava henkilöstö (toimenkuvassa ei ammatillista neuvontaa)

Ketjuohjaus (liitto-piirit johtaminen, yhteistyö ja työnjako)

- **Tiiviimpi järjestörakenne** (piirien yhdistäminen tai alueelliset ryhmittymät) **helpottaisi ketjuohjausta**
- Liiton ja piirien välinen **rakenteellinen kuilu on kurottava umpeen**
 - Tarvitaan tavoitteellista, systemaattista ja vuorovaikutteista yhteistyötä, jonka toteutumista, tuloksellisuutta ja toimivuutta seurataan
 - **Kolme alueryhmittymää ja ”piiritiimi” (työnimi)**, tehtävänä liiton ja piirien välisen yhteistyön koordinaatio, säännölliset aluekohtaiset tapaamiset (mukana liiton johtoa / asiantuntijoita)
 - **Kolme alueryhmittymää ja kolme aluepäällikköä**, tehtävänä liiton ja piirien välinen yhteistyön koordinaatio, johtoryhmät tukena, säännölliset aluekohtaiset tapaamiset (mukana liiton johtoa / asiantuntijoita)

ENTÄPÄ JOS ... Tulevaisuuskuva 2035 ???

”Yksi + 100” (kaksiportainen järjestörakenne)

A. Yksi järjestöorganisaatio

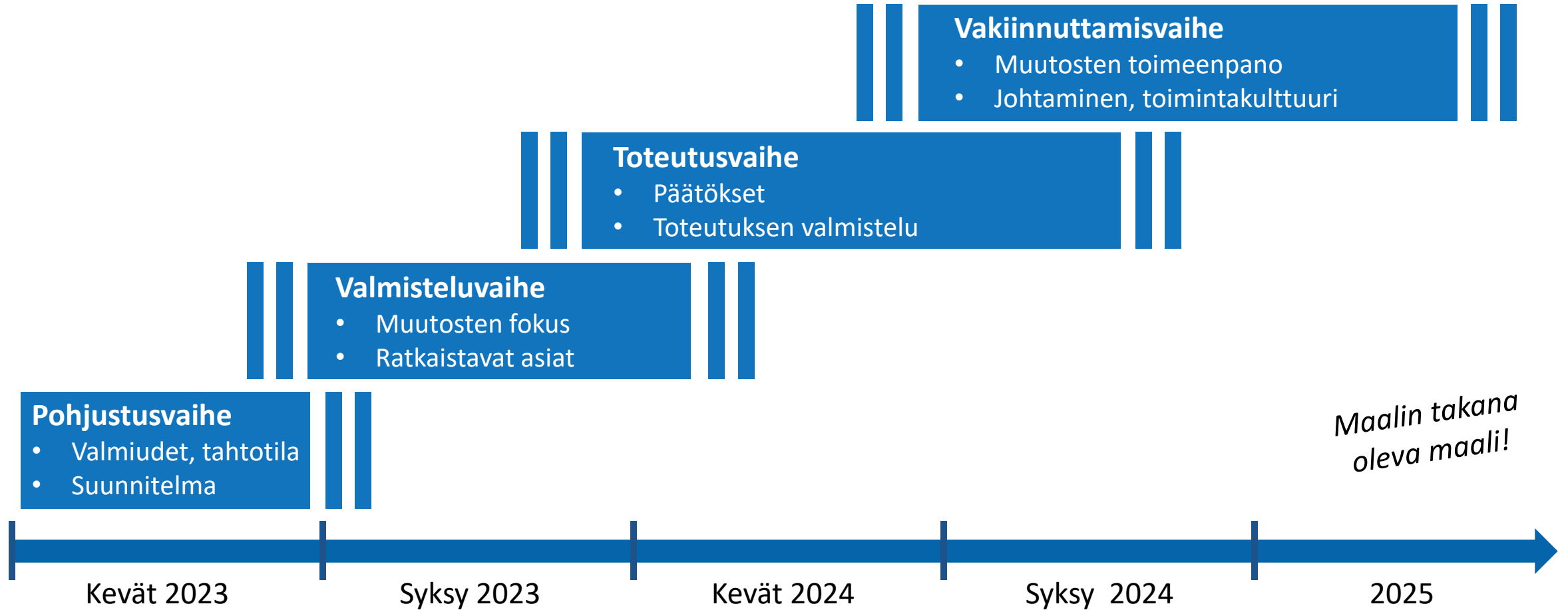
- Ammatillinen neuvonta
- Liiton ja piirien toimihenkilöt samassa järjestöorganisaatiossa sekä alueelliset toimipisteet
- Keskitetty johtaminen ja ketjuohjaus, talous- ja henkilöstöhallinto ym
- Ansaintalogiikkana perustehtävän mukaisten palveluiden konseptointi, myynti ja toteuttaminen, laajasti eri kohderyhmien tavoittaminen

B. 100 yhdistystä

- Yhdistystoiminta, vapaaehtoiset
- Isommat, toimivammat yhdistykset hallintoineen
- Toimintaryhmiä paikallisen aktiivisuuden kotipesinä

Muutosprosessin päävaiheet

Kiitos